

MUINSUSKAITSEAMET

Ehitismälestiste nimekirjade korrastamine

Kohtumine Jõgevamaa KOVidega

KATRI-LIIS ENNOK, NIMEKIRJADE KORRASTAMISE PROJEKTIJUHT
HANNA SELVET, KAITSEKORRALDUSE SPETSIALIST
ANITA STAUB, EHITUSPÄRANDI OSAKONNA JUHATAJA

MUINSUSKAITSEAMET

Muinsuskaitseamet korrastab mälestiste nimekirja: MIKS, KUIDAS, MIDA?

HANNA SELVET
KAITSEKORRALDUSE SPETSIALIST
EHITUSPÄRANDI OSAKOND

Muinsuskaitseamet korrastab kultuurimälestiste nimekirja

Miks?

- Riikliku kaitse all on üle 26 000 kultuurimälestise, sh ca 5000 on ehitismälestised.
- Märkimisväärne osa neist võeti kaitse alla 1990. aastatel ning paljude mälestiste andmed vajavad täpsustamist.
- Uus muinsuskaitseseadus (2019) on toonud kaasa vajaduse üle vaadata senine mälestiste nimekiri ja viia läbi väärtuspõhine hindamine.

Mida soovime saavutada?

- **Ehitismälestised on hinnatud lähtuvalt tänapäevasest väärtuskäsitlustest**
- **Selgem arusaam sellest, mida ja miks riik kaitseb**
- Riikliku kaitse põhjendused on ajakohased ja selged.
- Põhjendatud ja korrastatud mälestiste piirid ning kaitsevööndid
- Kaitse ulatus vastab tegelikele väärtustele ja kaitse eesmärgile.
- Kvaliteetsed ja usaldusväärsed registriandmed
- Korrastatud kirjeldused, piirid, kaitse põhjendused
- Omanikele, kohalikele omavalitsustele ja kogukondadele arusaadav kaitsesüsteem.
- Hindamiste käigus kogutakse teadmisi, mis võimaldavad tulevikus kaaluda ehitismälestiste diferentseeritumat käsitlust, sarnaselt muinsuskaitsealadel kasutatavatele kaitsekategooriatele

Väärtuspõhine hindamine: alused

Õiguslik alus

- **Muinsuskaitseseadus (2019)** – riikliku kaitse all peab olema Eesti ainelise kultuuripärandi väärtuslikum osa.
- **Kultuuriministri määrus** mälestiste riikliku kaitse üldiste kriteeriumide kohta.

Strateegilised eesmärgid

- **Kultuuri arengukava 2021–2030** tõi esile vajaduse korrastada mälestiste nimekiri ja parandada andmekvaliteeti.
- Eesmärk on tagada, et nimekiri oleks ajakohane ja esindaks riiklikult olulist kultuuripärandit.

Muinsuskaitseameti eesmärk

- **Nimekirjade korrastamine** on Muinsuskaitseameti 2024-2028 aastate strateegiline eesmärk.

Valitsuse eesmärk

- **Nimekirjade korrastamine on Eesti Vabariigi valitsuse tööplaanis**, 2026. aasta lõpus peab kultuuriminister andma valitsusele ülevaate meie edenemisest

Muinsuskaitseamet korrastab kultuurimälestiste nimekirja

Ehituspärandi fookus

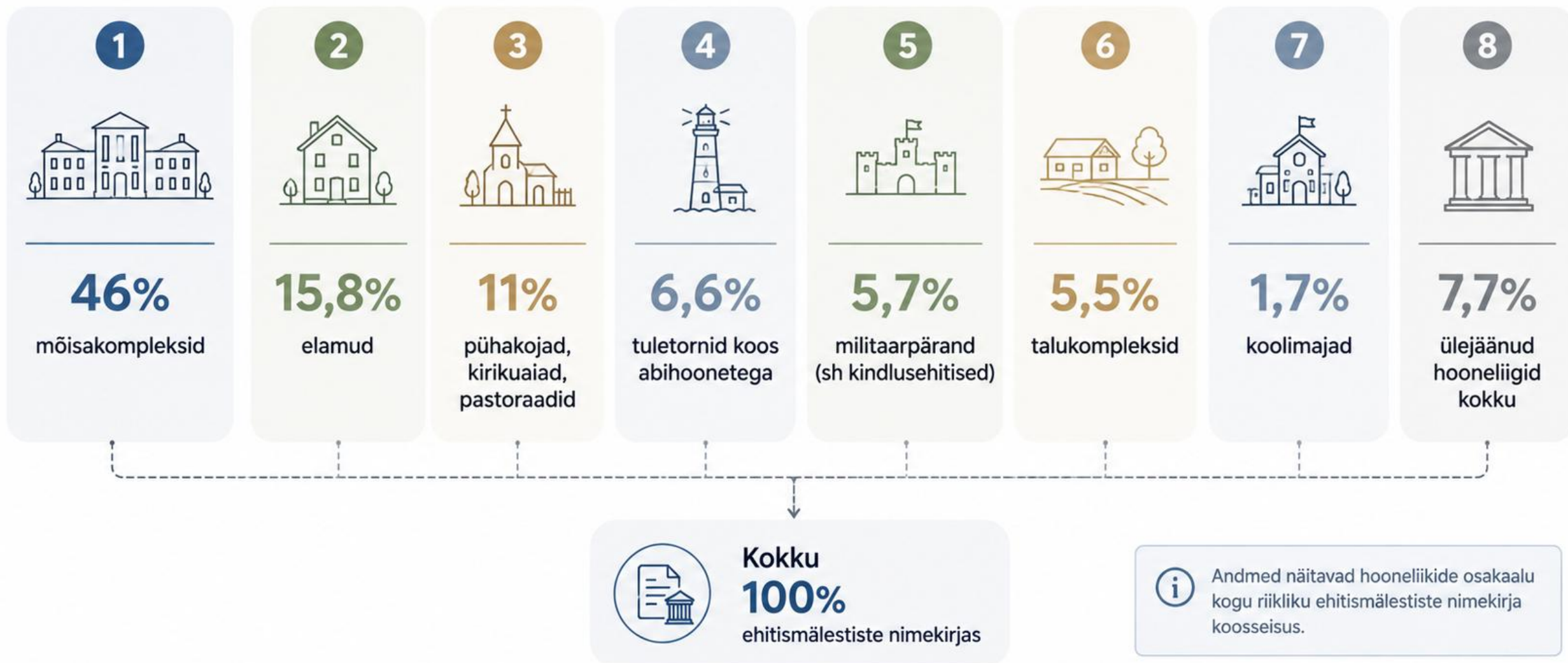
- Väärtuspõhise hindamise läbiviimine
- Topeltkaitse vähendamine (nt ehitismälestise lahutamatud osad ei vaja eraldi mälestise staatust).
- Andmete, kaitse-eesmärkide (eriti kaitsevööndid) täpsustamine
- Läbipaistvam ja omanikele arusaadavam kaitsesüsteem

Selgemad põhjendused, miks objekt on kaitse all ja millised väärtused vajavad säilitamist.

- Omanike, KOV-ide ja kogukondade kaasamine
Hindamistulemuste tutvustamine, tagasiside kogumine ja kohaliku teadmise arvestamine.

Ehitismälestiste nimekiri – hooneliikide jaotus

Osakaal nimekirja kantud ehitismälestistest

Ehituspärandi nimekirjade korrastamine 2023-2026

- Mälestis mälestise osana ehk mälestiste liitmine baasmälestistega
- Ehitismälestiste nimekujude ühtlustamine
- Mõisapärandi hindamine: alusandmestiku koondamine + hindamine (Jõgeva-, Pärnu-, Lääne-, Hiiu- ja Saaremaal)
- Kalmistute piiride täpsustamine
- Ida-Virumaa tööstuspärandi analüüs ja hindamine

Analüüsid ja metoodikad

- **AB Artes Terrae koostas „Hävinenud ehitismälestistest parkide ja alleede tuvastamise metoodika“.**
Jõgevamaa piloot
- Leele Välja koostatud „Eesti õigeusu ehituspärandi analüüs ja hindamise metodoloogia välja töötamine ning ettepanekute tegemine õigeusu ehituspärandi osas riikliku kaitse kehtestamiseks ja/või lõpetamiseks“. Väärtuspõhise hindamise piloot
- Hindamismetoodika „Ajaloomälestised. Isikutega seotud hoonete hindamine“, kokku 47 mälestist.
- **Tarvi Sits koostas „Ehituspärandi väärtuspõhise hindamise metoodika“**
- Kristo Kooskora koostatud Eesti raudteearhitektuuri analüüs.
- Henry Kuninga koostatud Ida-Virumaa tööstuspärandi analüüs.

2025. aastal start mõisapärandi hindamisel

Miks alustasime mõisapärandist

- Ligikaudu 46% ehitismälestistest on seotud mõisakompleksidega.
- Peahooned, kõrvalhooned, pargid, alleed, piirdeaedade süsteemid ja maastikud.
- Võimaldab testida metoodikat väga erinevate objektitüüpide peal.
- Mõisapärandis esineb palju nimekirja korrastamise küsimusi:
 - Kaitse ulatus ja piirid.
 - Komplekside terviklikkus.
 - Hävinud, ümberehitatud või rekonstrueeritud hooned.
 - Kaitsevööndite põhjendatus.
- Suur objektide arv võimaldab võrrelda tulemusi.
- Kõrge avalik ja omanike huvi
- Mõisapärandiga seotud küsimused puudutavad paljusid omanikke, kogukondi ja kohalikke omavalitsusi.
- Hindamisprotsess võimaldab katsetada kaasamise põhimõtteid.

MUINSUSKAITSEAMET

Koostöö koosolek Jõgeva maakonna omavalitsustega

Katri-Liis Ennok, nimekirjade korrastamise
projektijuht
23.09.2026

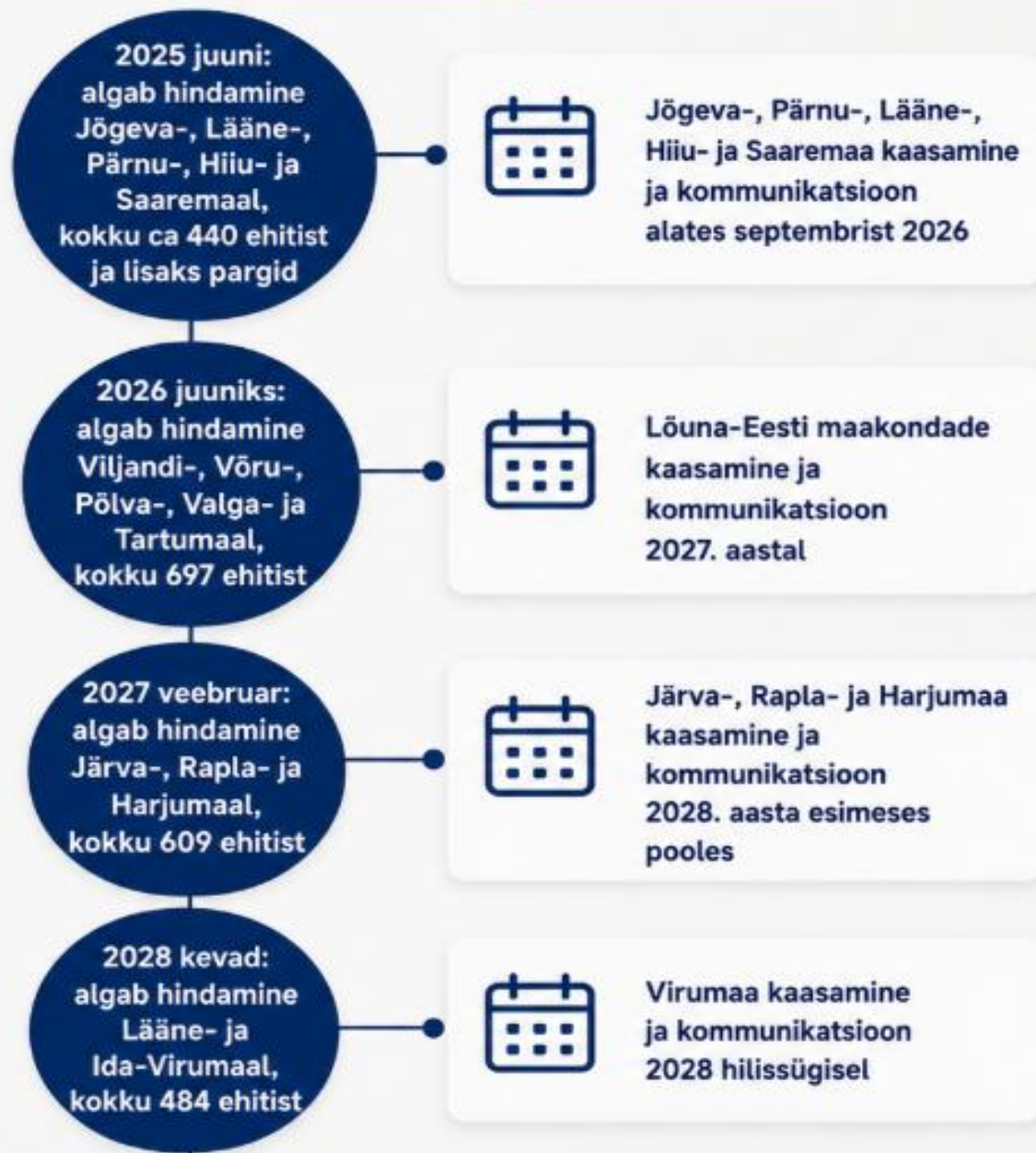

Nimekirjade korrastamine projekti vaates- miks?

- Riiklik kaitse peab olema teadlik valik, mitte kõikehõlmav loetelu. Kaitse alla peab kuuluma pärand, mille kaotamisega kaotaksime osa oma identiteedist – kvaliteet ja tähendus peavad kaaluma üles pelgalt vanuse ja kvantiteedi näitajad.
- Selged valikud tagavad pärandi tegeliku säilimise. Riigi ülesanne ei ole kõike kaitsta, vaid keskenduda kõige olulisemale ning suunata piiratud ressursid sinna, kus nende mõju ja vajadus on suurim.

Hindamise ja kaasamise ajajoon

Prioriteetse ehituspärandi liigi, mõisapärandi väärtuspõhise hindamise ajakava 2026-2028

***Eeldatav seis arvestades, et ressursse on piisavalt**

Mis tehtud? Väärtuspõhine hindamine (VPH), I poolaasta-informeerimine

- 24.04.26: sidusrühmade **infokiri** nimekirjade projekti tegevustest- kordame detsembris 2026.
- mai–juuni 2026: I etapi maakondades **ülevaatlikud artiklid** mõisapärandist ja väärtuspõhisest hindamisest.
- 09.06.26: väärtuspõhise hindamise **veebinar** laiale sidusrühmade ringile; materjalid järelvaadatavad. JULGELT JAGADA!

<https://www.muinsuskaitseamet.ee/uudised/moisaparandi-vaartuste-veebinaril-arutati-kuudas-teha-teadlikke-ja-pohjendatud-otsuseid>

VPH II poolaasta tegevused - kaasamine

- Septembri keskpaik: MKA kodulehele on loodud „**mõisapärandi veebipesa**“, kuhu lisatakse materjalid KOVide kaupa. Kättesaadavad siin: <https://muinsuskaitseamet.ee/moisaparandi-vaartuspohine-hindamine>
- Oktoober–jaanuar: I etapi **maakondades avalikud arutelud** ja teavitustegevused.
- Alates oktoobrist: **eelkohtumised KOVidega**, alustades **23.09.26 Jõgevamaalt**, teised järgnevad.
- Oktoober, **07.10.26 - Jõgevamaa avalik arutelu Puurmani mõisakoolis** (hübiidsena, Teamsi link tuleb veebilehele).
- Jooksev koostöö MaRu, ELVLi ja teiste huvigruppidega.
- Alustatakse koostööd konkreetsete objektide omanikega, et koostada asjakohased õigusaktide eelnõud.
- Jätkame Hiiu maakonnas informeerimise tegevusega.
- Paralleelselt hinnatakse II etapis Lõuna-Eesti maakondade mõisapärandit

- **OMANIKUD JA HALDAJAD**
Väärtus, jätkusuutlikkus ja lahendused.
- **MUINSUSKAITSE JA EKSPERDID**
Teaduslikud ja praktilised lahendused.
- **KOHALIK KOGUKOND**
Kohatunne, ligipääs ja koosloome.
- **TURISMI- JA KULTUURISEKTOR**
Elamus, atraktiivsus ja bränd.
- **RIIK JA POLIITIKAKUJUNDAJAD**
Prioriteedid ja jätkusuutlik areng.
- **KRIITILISED AJALOOEKSPERDID**
Ajaloomälu ja holistiline vaade.
- **KESKKONNA JA MAASTIKU VAADE**
Pärandmaastik ja kestlik keskkond.

Mõisapärandi sidusrühmad - teemade lõikes

Kuidas koostööd korraldame?

- Sujuv infovahetus KOVi poolse kontaktisiku kaudu. **Aitäh KOVidele, kontaktid Jõgevamaalt on olemas!**
- MKA poolt **sisuküsimused Hanna Selvet, menetluse ja kaasamisprotsesside küsimused Katri-Liis Ennok**. Suures pildis on teemadega kursis meie **maakonnanoõnikud**.
- **Kaitsestaatuse või menetluse küsimustes palume enne isikutele vastamist MKAga üle täpsustada, et kõigile jõuaks ühtne ja ajakohane info** (ajaline mõõde, sisulised mured).
- Võime vajada tuge huvitatud isikute ja sihtrühmade kaardistamisel ja/või omanike kontaktide osas.

LÕPPEESMÄRK: Oluline ja asja-ning ajakohane info liigub õigel ajal kõigi puutumust omavate osapoolteni. Ennetame koos probleemide tekkimist!

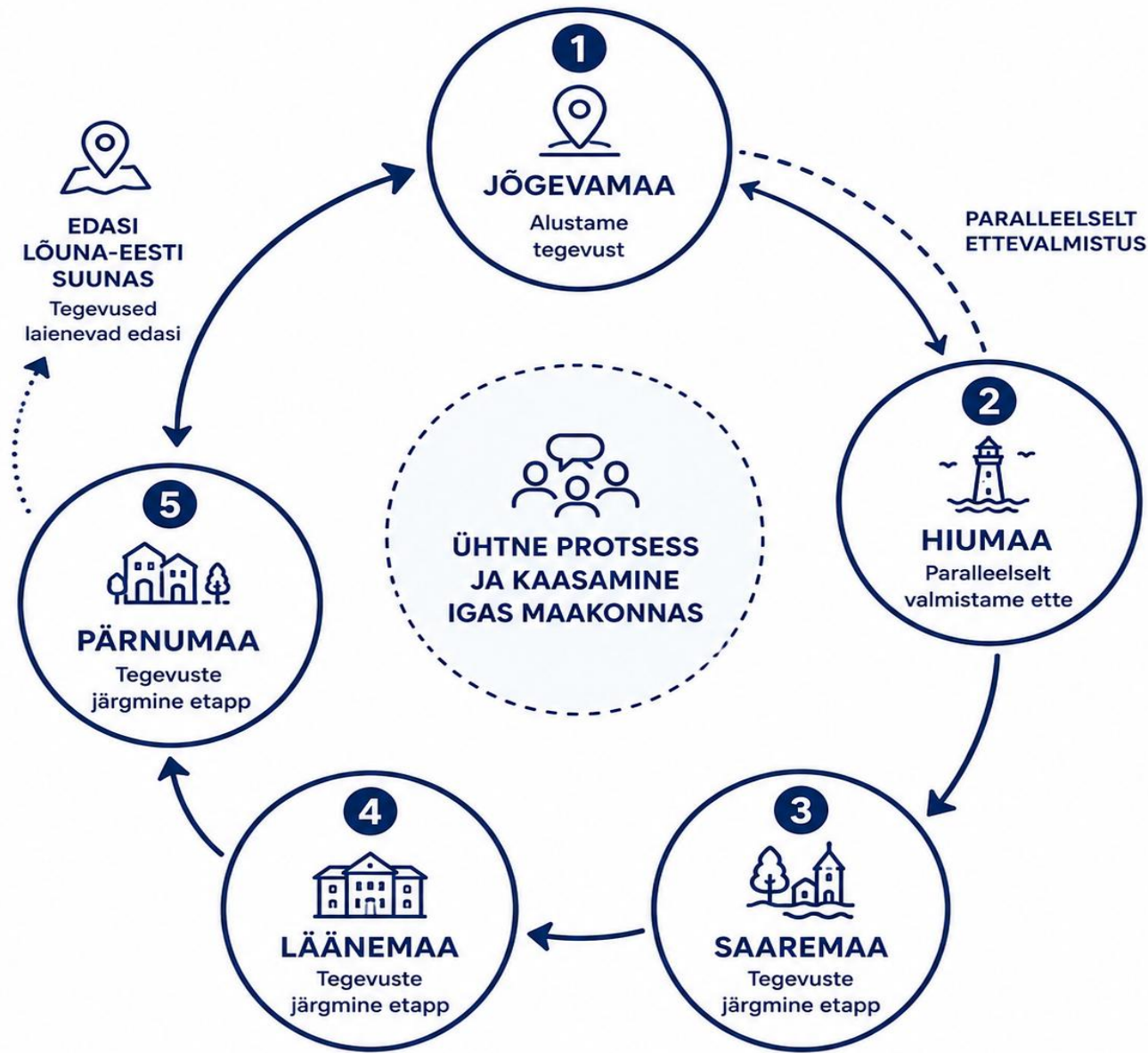

Õiguslik pool menetlustes, kuidas asi käib?

Vajadusel selgitused annab amet

- Muinsuskaitseamet teeb **ettepaneku** mälestiseks olemise lõpetamiseks.
- **Otsuse teeb** valdkonna eest vastutav **minister** käskkirjaga, arvestades Muinsuskaitse Nõukogu seisukohta.
- Otsuseid ei tehta kergekäeliselt, vaid selge metoodika alusel pärast põhjalikku kaalumist.
- **Menetlus lähtub MUKSist, haldusmenetluse reeglitest, omaniku seisukohtadest ning olulisi huve ja väärtusi kaaludes.**
- Otsus tuleb selgelt põhjendada, sh milliseid asjaolusid ja eksperdihinnanguid arvestati.
- Objekti vaadeldakse otsustamisel küll tervikuna, kuid **haldusmenetlus (eelnõu faasis) toimub konkreetsete kinnistute omanike kaasamisel.**

**Veelkord ajakava -
kuidas liigume edasi?**

**Täna teoksil- II etapis
Tartumaa, Põlvamaa
hindamine**

**Novembriks valmib
II etapi parkide
ekspertiis**

**Detsembrist alustame
konkreetsete eelnõude
ettevalmistamisega,
haldusmenetlustega**

Kokkuvõtvalt START Jõgeva maakonnast ☺!

TEGEVUS	STAATUS
Jõgevamaa hindamismaterjal veebis; infot täiendatakse jooksvalt ning materjalid kuvatakse maakondade ja KOVide kaupa.	TEHTUD
KOVidele saadetud kirjad: kontaktisikute määramine ja ettepanek kohtuda juhtide ning valdkondade esindajatega.	TEHTUD
Veebikohtumine 3 Jõgevamaa KOViga; materjalide lingid saadetakse eelnevals tutvumiseks.	TEOKSIL
Avaliku arutelu info KOVide infokanalites, kohalikes lehtedes, listides jm.	TEOKSIL
7.10.2026 kell 16 Jõgevamaa avalik arutelu Puurmani Mõisakoolis; Teamsi link lisatakse veebilehele.	TULEKUL
Arutelude järelkajastus, tagasiside läbitöötamine ning ettevalmistused haldusmenetlusteks.	TULEKUL

LÕPPEESMÄRK: selge ülevaade väärtuspõhisest hindamisest, kohaliku teadmise koondamine ja hea eeltöö eelnõude koostamiseks.

MUINSUSKAITSEAMET

**Aitäh kuulamast ja konstruktiivsele
koostööle lootma jäädes!**

katri-liis.ennok@muinsuskaitseamet.ee

MUINSUSKAITSEAMET

Väärtuspõhise hindamise protsess ja Jõgevamaa tulemused

HANNA SELVET
KAITSEKORRALDUSE SPETSIALIST
EHITUSPÄRANDI OSAKOND

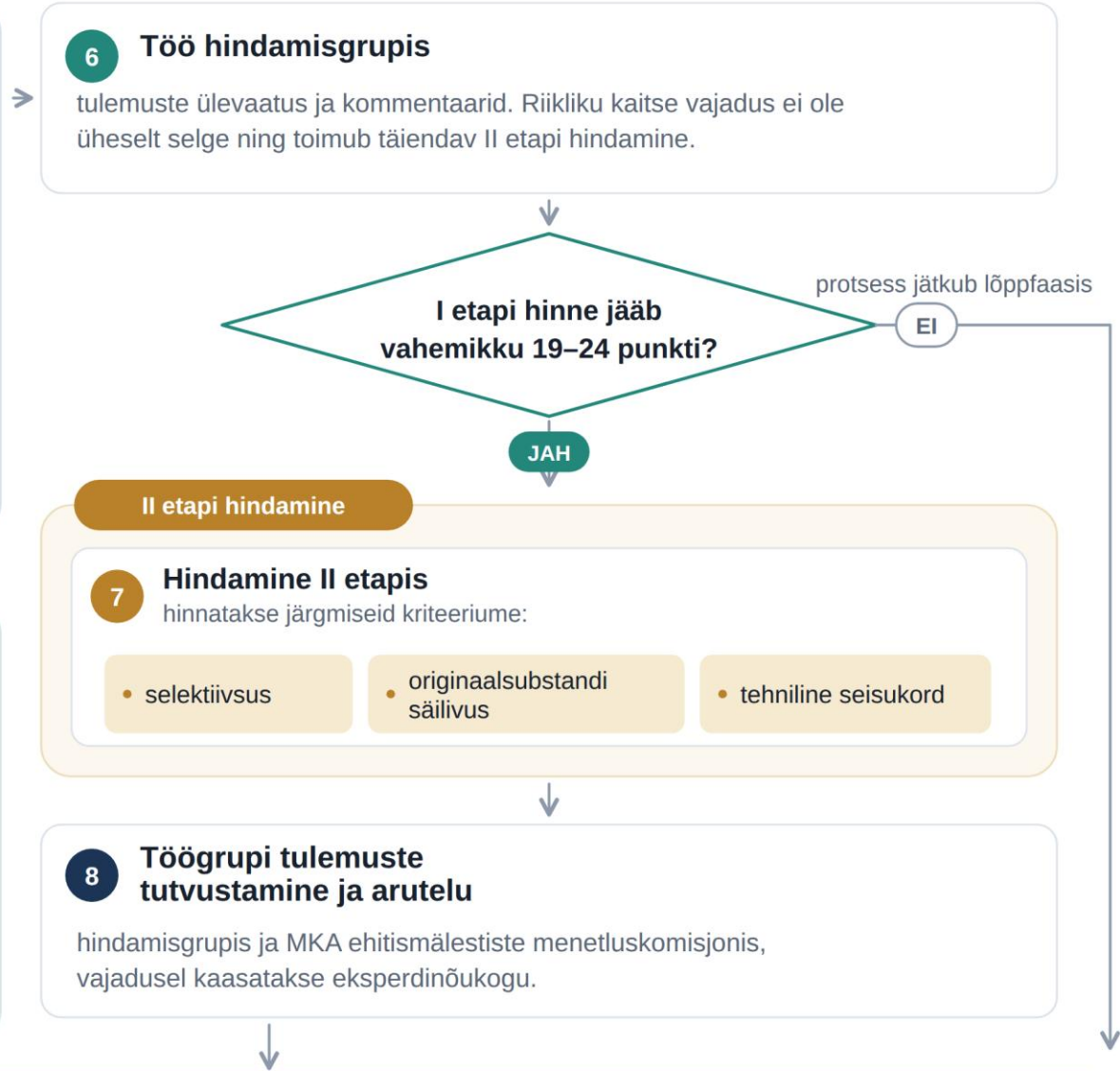
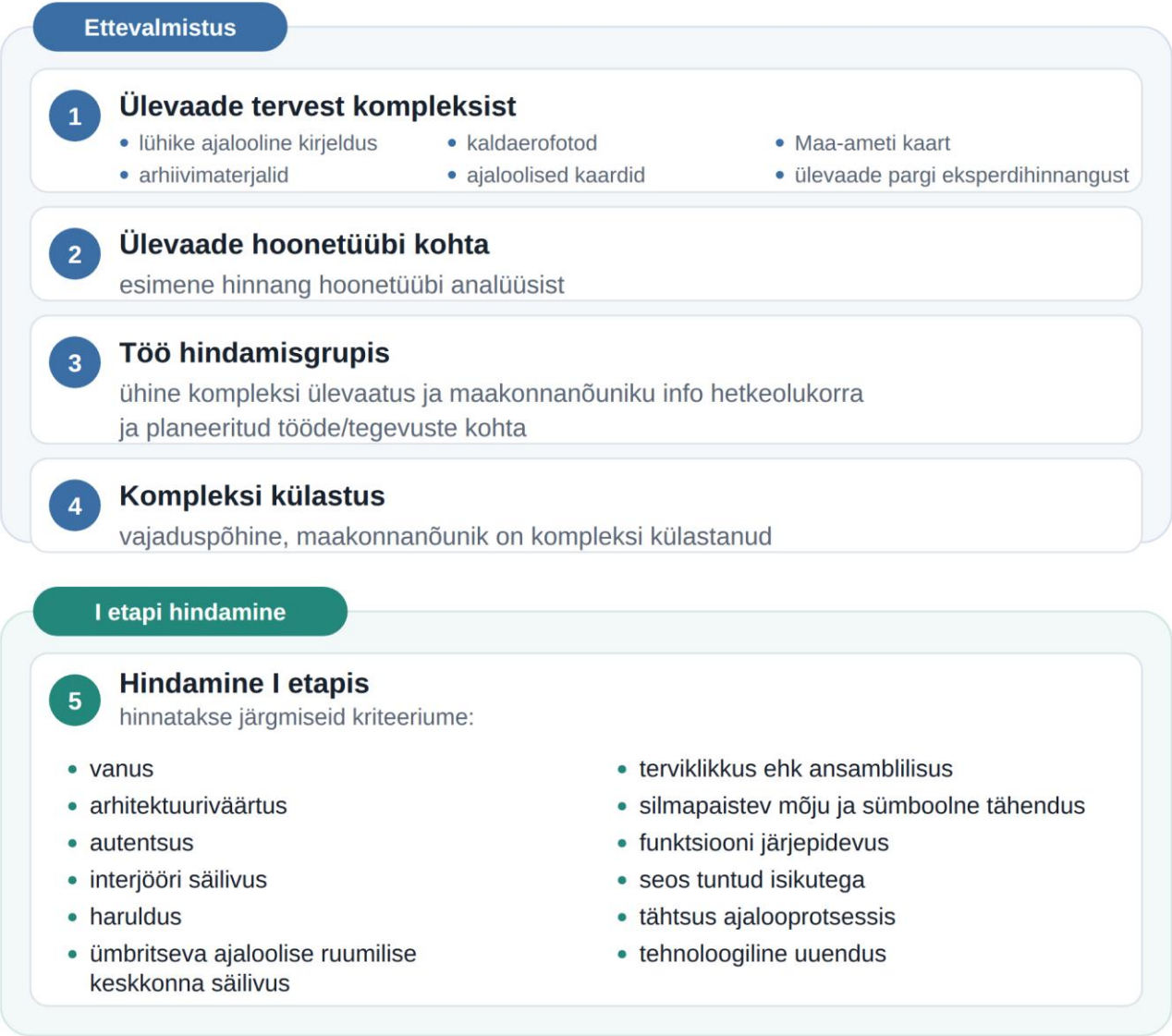
Sissejuhatus

Töögrupp Võisiku mõisa vesiveski-viinavabriku juures,
juuli 2025

- Mõisapärandi hindamise praktiline töö Jõgevamaal algas mais 2025
- Hindamise aluseks oli ehitismälestiste väärtuspõhise hindamise metoodika
- Muinsuskaitseametis moodustati mõisapärandi hindamise töörühm, mis viib hindamise läbi kogu mõisapärandi osas.
- Töörühma koosseis:
 - Anita Staub, ehituspärandi osakonna juhataja
 - Katrin Koit, ehituspärandi nõunik
 - Kais Matteus, nõustamisosakonna juhataja
 - Hanna Selvet, kaitsekorralduse spetsialist
 - Jõgevamaa nõunikud (Johanna Toom, Peeter Nork)

Ehitismälestise hindamise protsess

Kuidas kujuneb hinne?

Töögrupp Kilti mõisa peahoone juures Läänemaal, sügis 2025

Hinnatakse ehitismälestise kriteeriumeid:

- I etapis:
 - Vanus
 - Arhitektuuriväärtus
 - Autentsus
 - Interjöori säilivus
 - Haruldus
 - Ümbritseva ajaloolise ruumilise keskkonna säilivus
 - Terviklikkus ehk ansamblilisus
 - Silmapaistev mõju, sümboolsus
 - Funktsiooni järjepidevus
 - Seos tuntud isikutega
 - Tähtsus ajaloo protsessis
 - Tehnoloogiline uuenduslikkus
- II etapis:
 - Selektiivsus
 - Originaalsubstandi säilivus
 - Tehniline seisukord

Näide: Võisiku peahoone hindamine, I etapp

Interjööri säilivus:

- hoones on säilinud algne ruumijaotus ja funktsioonipõhine sisekujundus (peahooned) - 5 punkti
- hoones on säilinud suur osa algsest ruumijaotusest ja sisekujundusest (mõisa kõrvahooned mis markeeritud hästi säilinud hoonena) - 4 punkti
- hoones on säilinud suur osa algsest ruumijaotusest, sisekujunduslike detaile on säilinud hinnanguliselt vähem kui 50 % (nt. hooned mis toetavad kompleksi) - 3 punkti
- hoones on säilinud algupärane ruumijaotus, kuid siseviimistlus hävinud - 2 punkti
- hoones on säilinud algne maht - 1 punkt
- hoone interjöörid ei ole säilinud - 0 punkt

Ümbritseva ajaloolise ruumilise keskkonna säilivus:

- hoone või rajatis on säilinud toetavas, valdavalt samast ajast või varasemast ajast pärinevas keskkonnas, lähiümbruse hoonestus ja haljastus on sellega ruumilises ja arhitektuurses kooskõlas - 5 punkti
- hoone või rajatis paikneb keskkonnas, kus osa hooneid on samast ajaperioodist või varasemast kui käsitletav objekt, samas leidub lähiümbruses üksikuid uuemaid, kuid proportsioonidelt ja mahtudelt kooskõlas olevaid hooneid. Võib olla ka valdavalt hoonestamata, sobiva haljastusega ümbritsetud. Hoone on vaadeldav avalikult teelt või on ta asula ruumistruktuuris keskusest eemal, kuid siiski suurema asulast väljuva tee ääres - 4 punkti
- hoone või rajatis paikneb keskkonnas, mille ajaline päritolu on oluliselt hilisem ja materjalikasutus ning detailikäsitus selgelt erinevad. Samas ei ole ümbruskond ebaproportsionaalselt mastaapsete mahtudega - 3 punkti
- hoone paikneb asulas kõrvalises asukohas ja/või on kõrvalise tee ääres, ei moodusta ülejäänud kompleksiga tervikut - 2 punkti
- hoone ümbruskond on käsitletava hoonega vastuolus ja ei oma ka iseseisvat väärtust. Asukoht ja ümbrus ei võimalda hoonet vaadelda - 1 punkt
- hoone hävinud - 0 punkti

				HINDAMINE																
				0-5 punkti																
Reg nr (prioriteetsed rohelised)	Mälestise nimi (määrusest)	Foto	Hoonetüüp	Vanus	Arhitektuuriväärtus	Autents	Interjööri säilivus	Haruldus	Ümbritseva ajaloolise ruumilise (linnaehitusliku või maastikulise) keskkonna säilivus	Terviklikkus ehk ansambliisus	moju, sümbolne tähendus	PUNKTIDE KESKMINE	Funktsiooni järjepidevus	Seos tuntud isikutega	Tähtsus ajaloo- ja kultuuris	Tehnoloogiline uuenduslik	PUNKTIDE KESKMINE	PUNKTIDE KESKMINE	I etapi tulemus	
	Võisiku mõisa			2015	Peahoone	3,8	3	1,8	1,6	2,6	2,6	2,4	3,8	0	0,4	0	0	22	2) Liigub II etapi hindamisse	

• keskaega ulatuv ehituslugu/kehand - 5 punkti

• 18 sajand - 4 punkti

väärtust. Asukoht ja ümbrus ei võimalda hoonet vaadelda - 1 punkt

• hoone hävinud - 0 punkti

- Vanus:
- keskaega ulatuv ehituslugu/kehand - 5 punkti
 - 18 sajand - 4 punkti
 - 19 saj I pool - 3 punkti
 - 19 saj II pool ja 20 saj algus - 2 punkti
 - 20 saj - 1 punkt

Näide: Võisiku peahoone hindamine, II etapp

Originaalsubstantsi säilivus:

- ehitis on vastava hoonetüübi võrdluses säilinud väga hästi, hinnanguliselt üle 80%. Asendatud osade (nt katusekate, avatäited jms) on teostatud algselt arhitektuursest lahendusest ja materjalikasutusest lähtuvalt - 5 punkti
- ehitis on vastava hoonetüübi võrdluses säilinud hästi (hinnanguliselt 60-79%). Kuluvate osade asendus, fassaadiviimistlus jms lähtuvad algupärasest - 4 punkti
- ehitis on vastava hoonetüübi võrdluses säilinud rahuldavalt (hinnanguliselt 40-59%) - 3 punkti
- ehitis on vastava hoonetüübi võrdluses säilinud halvasti (hinnanguliselt 30-39 %) - 2 punkti
- ehitis ei vasta kriteeriumile, originaalsubstantsi on säilinud hinnanguliselt alla 30% - 0 punkti

Tehniline seisukord:

- ehitise põhikonstruktsioonid on tehniliselt väga heas seisukorras - 5 punkti
- ehitise põhikonstruktsioonid on tehniliselt heas seisukorras - 4 punkti
- ehitise põhikonstruktsioonid on rahuldavas seisukorras. Puuduvad suuremad kahjustused - 3 punkti
- ehitise põhikonstruktsioonid on halvas seisukorras. Esinevad deformatsioonid, katusekate pole sademete kindel - 2 punkti
- ehitise põhikonstruktsioonid on väga halvas seisukorras. Põhikonstruktsioonid on kahjustunud, katusekate amortiseerunud või puudub. Vahelaed on osaliselt sisse vajunud või puuduvad üldse - 1 punkt
- kriteerium ei ole kohaldatav, kui hoonest on säilinud hinnanguliselt alla 30% ehk hoone on hävinenud, v.a juhtudel, kui hoone on kaitse all varemene - 0 punkti

Selektiivsus:

- ehitis on oma hoonetüübi silmapaistev/ainulaadne näide, väga hästi säilinud või minimaalsete hilisemate muudatustega, mitmetasandilise väärtusega (arhitektuuriline, ajalooline, ansambiline jne), selgelt oluline hoone ajastu või tüpoloogilise pildi kujundamiseks riiklikul tasandil, parim oma hoonetüübi esindaja - 5 punkti
- ehitis on oma hoonetüübi üks paremini säilinud ja esinduslikumaid näiteid, hästi säilinud ja mõõdukate hilisemate muudatustega, omab selge kultuuriväärtust ning on hea näide vastavast ajastust, hoonetüübist või praktikast - 4 punkti
- ehitis on tüüpiline, kuid ei eristu olulisel määral võrreldes teiste sarnaste ehitistega, säilivus on rahuldav, kuid hilisemaid muudatusi on rohkem, keskmise tähtsusega hoone tüpoloogilise pildi kujundamiseks - 3 punkti
- ehitis kuulub hoonetüübi alla, mis on arvukalt esindatud ja kus on mitmeid paremaid ja esinduslikumaid näiteid, ehitist on halvasti säilinud ja/või oluliselt ümberehitatud. Arhitektuurilt tagasihoidlik, ehitist kannab pigem kohalikku väärtust - 2 punkti
- ehitis ei ole oma hoonetüübi esinduslik näide ning on halvasti säilinud, ei eristu sarnastest objektidest, hoone kultuuriväärtus on vähene - 1 punkt
- ehitis ei ole oma hoonetüübi esinduslik näide ning pole säilinud algsel kujul, kuulub hoonetüüpi, kus on küllaldaselt esinduslikke näiteid, ehitist ei kanna riiklikke ega kohalikke väärtuseid - 0 punkti

HINDAMISE I ETAPP			HINDAMISE II ETAPP				
I GRUPP	II GRUPP	KOKKU	0-5 punkti		KOKKU		
e, arhitektuurse väärtuse, autentsuse, jööri säilivuse, ümbritseva ajaloolise onna säilivuse, ümbritseva ajaloolise konna säilivuse, terviklikkuse ehk isambli, harulduse, silmapaistva sümbolise tähenduse KESKMINE JNKISUMMA (max punktid 5)	Funktsiooni järjepidevuse, seose tuntu isikutega, tähtsuse ajaloo protsessis KESKMINE PUNKTISUMMA (max punktid 1)	I ja II grupi hinnete keskmise summa	Selektiivsus	Originaalsubst andi säilivus	Tehniline seisuko	II etapi punktid kokku	II JA II ETAPI PUNKTID KOKKU
2,66	0,15	2,81	2,75	2	3,25	8	10,81
							1) Jääb mälestiseks

Võisiku mõisa kompleks

- Kompleksis on kokku 10 mälestist:
 - Peahoone – kasutuseta, seisukord **halb**
 - Ait – kasutuseta, seisukord **halb**
 - Kalmistu – kasutuseta, seisukord rahuldav
 - Park – kasutuseta, seisukord rahuldav
 - Piirdemüürid – kasutuseta, seisukord **halb**
 - Rehe masinaruum ja ait – kasutuseta, seisukord **avariiline**
 - Uus sepikoda – kasutuseta, seisukord **avariiline**
 - Vana sepikoda (pesuköök) – kasutuseta, seisukord **halb**
 - Vesiveski-viinavabrik – kasutuseta, seisukord **avariiline**
 - Viinakelder – kasutuseta, seisukord **halb**

Tulemused

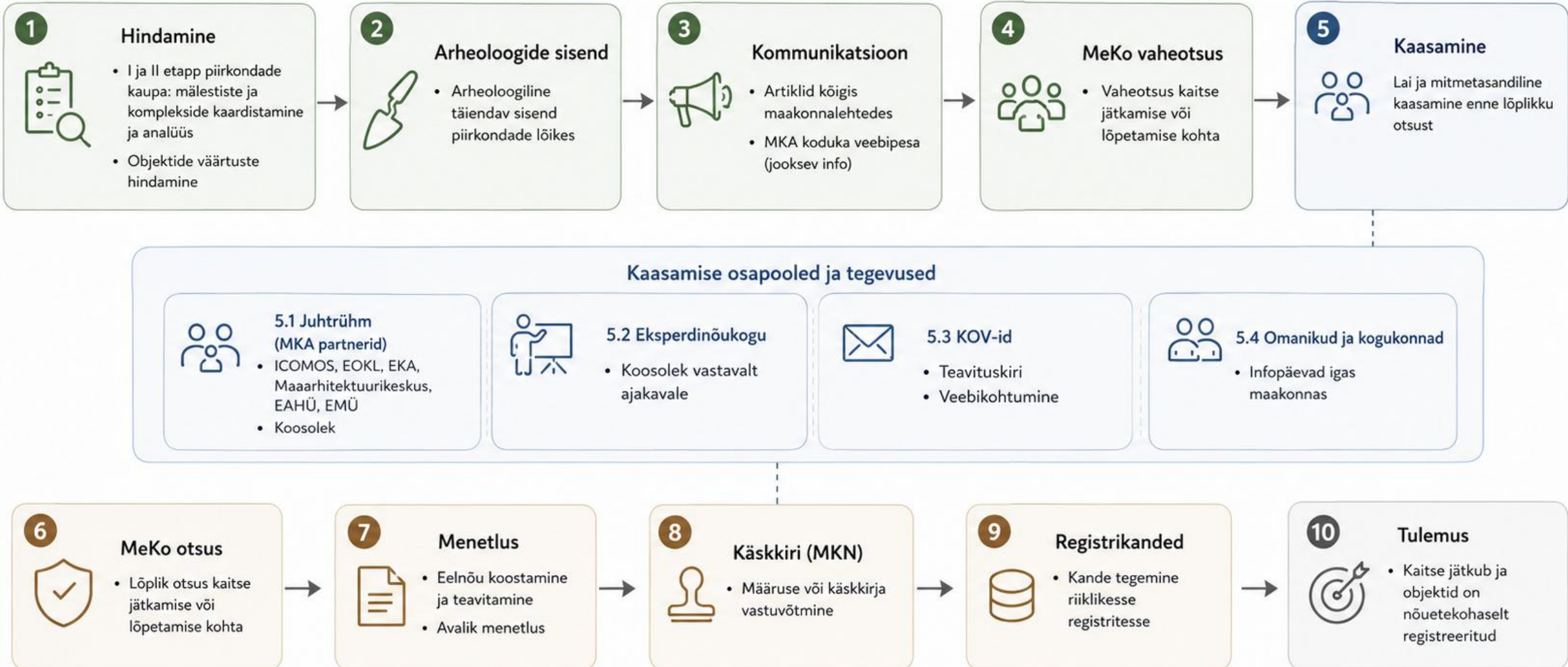
- Tulemusi esitletakse Muinsuskaitseameti ehitismälestiste menetluskomisjonis, toimub arutelu, vormistatakse vaheotsus
- Põhjendatud vajadusel arutatakse ettepanekuid ehitismälestiste eksperdinõukogus
- Tulemused koondatakse, toimub tulemuste avalik tutvustamine erinevatele huvigruppidele piirkondlikult (omanikud, pärandihuvilised, **KOV-id**, ...)
- Algab menetlusprotsess, mis kaasab omanikud ja KOV-id.

Menetluskomisjon, 07.05.2026

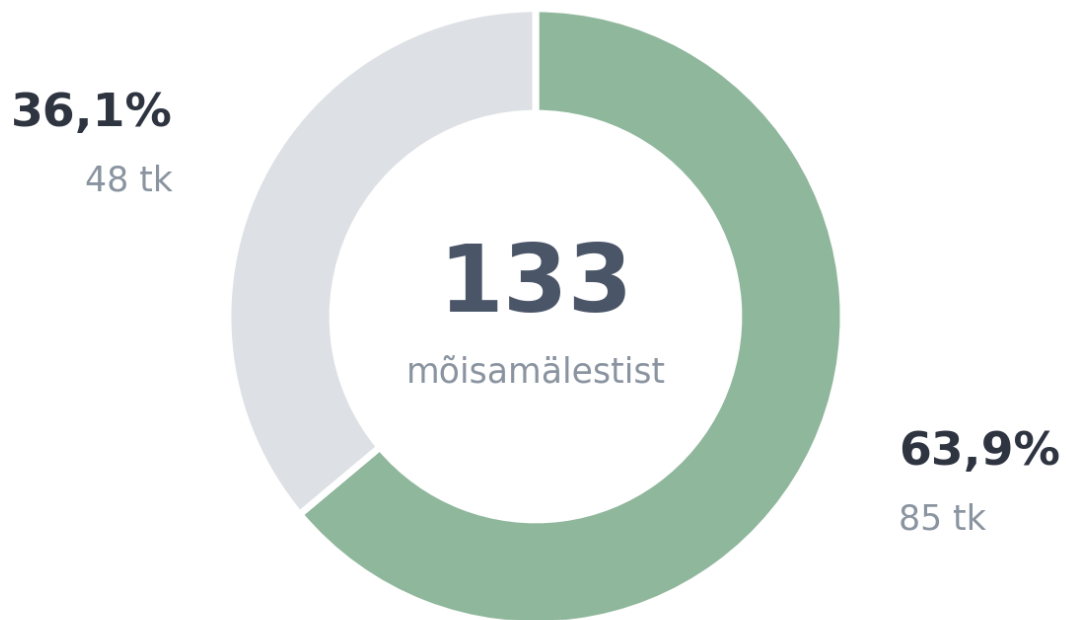
Mõisapärandi väärtuspõhine hindamine – üldprotsess

Protsess koosneb hinnangust mälestiste ja komplekside väärtusele, arheoloogilisest sisendist, kommunikatsioonist ja vaheotsusest, laiaast kaasamisest partneritega, lõplikust otsusest ning menetlusest kuni registrikanneteni.

Kaitsestaatuse ettepanekud

Jõgevamaa mõisamälestistele

- Jätkata riikliku kaitsega
- Mitte jätkata riikliku kaitsega

Mälestisena kaitstavad

Mõisakomplekse

20

Mõisaparke

20

Jõgeva vald – 11 mõisakompleksi

- **Jõgeva** mõisakompleks (kokku 14 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 8 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 6 mälestist)
- **Kaarepere** mõisakompleks (kokku 2 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 2 mälestist)
- **Kudina** mõisakompleks (kokku 2 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 1 mälestis, ettepanek mitte jätkata kaitset 1 mälestis)
- **Kuremaa** mõisakompleks (kokku 16 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 11 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 5 mälestist)
- **Kurista** mõisakompleks (kokku 2 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 2 mälestist)
- **Kärde** mõisakompleks (kokku 3 mälestist, ettepanek jätkata kaitsega 2 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 1 mälestis)
- **Luuu** mõisakompleks (kokku 4 mälestist, ettepanek jätkata kaitsega 4 mälestist)
- **Saare** mõisakompleks (Jõgeva vallas 1 mälestis, ettepanek jätkata kaitsega 1 mälestis)
- **Torma** mõisakompleks (kokku 17 mälestist, ettepanek jätkata kaitsega 8 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 9 mälestis)
- **Vaimastvere** mõisakompleks (kokku 2 mälestist, ettepanek jätkata kaitsega 1 mälestis, ettepanek mitte jätkata kaitset 1 mälestis)
- **Visusti** mõisakompleks (kokku 4 mälestist, ettepanek jätkata kaitsega 4 mälestist)

Mustvee vald – 2 mõisakompleksi

- **Roela** mõisakompleks (kokku 4 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 3 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 1 mälestis)
- **Saare** mõisakompleks (kokku 5 mälestist (tuulik asub Jõgeva vallas), ettepanek jätkata kaitset 3 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 1 mälestis)

Põltsamaa vald – 8 mõisakompleksi

- **Adavere** mõisakompleks (kokku 8 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 6 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 2 mälestist)
- **Lustivere** mõisakompleks (kokku 13 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 9 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 4 mälestist)
- **Pajusi** mõisakompleks (kokku 9 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 7 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 2 mälestist)
- **Puurmani** mõisakompleks (kokku 8 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 6 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 2 mälestist)
- **Tapiku** mõisakompleks (kokku 2 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 2 mälestist)
- **Uue-Põltsamaa** mõisakompleks (kokku 4 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 4 mälestist)
- **Vana-Põltsamaa** mõisakompleks (kokku 5 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 3 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 2 mälestist)
- **Võisiku** mõisakompleks (kokku 9 mälestist, ettepanek jätkata kaitset 2 mälestist, ettepanek mitte jätkata kaitset 7 mälestist)

Kaitsestaatuse ettepanekud

Jõgevamaa mõisamälestistele valdade kaupa

Jõgeva valla mõisamälestised

■ **59,7%** 40 tk
■ **40,3%** 27 tk

Mõisaparke **10**

Mustvee valla mõisamälestised

■ **75,0%** 6 tk
■ **25,0%** 2 tk

Mõisaparke **2**

Põltsamaa valla mõisamälestised

■ **67,2%** 39 tk
■ **32,8%** 19 tk

Mõisaparke **8**

- Jätkata riikliku kaitsega
- Mitte jätkata riikliku kaitsega

MUINSUSKAITSEAMET

Täna kuulamast!
Mõtted, küsimused?

Hanna.selvet@muinsuskaitseamet.ee

